

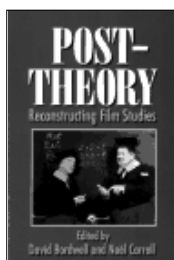
○ تماشاگر فیلم

○ ویراستار: وارن باکلند

○ دانشگاه آمستردام، آمستردام، ۱۹۹۵

این کتاب، نخستین کتاب از مقالات گردآوری شده به زبان انگلیسی است که به آثار ضدجنبش (amovement) در مطالعات مربوط به فیلم تاکید کرده است. این آثار اگرچه در اروپا مشهورند اما در انگلستان و آمریکا، چندان شناخته شده نیستند. با کشیده شدن پای این جماعت دانشگاهی سینما در اروپا به سایر جماعت‌های دانشگاهی فیلم، سبب شد که مطالعات مربوط به تماشاگر فیلم یکبار دیگر اوج بگیرد و به طور بنیادی از ۳۰ سال پیش، پرسش‌هایش به طور شایسته پاسخ داده شود، مسائلی مثل بنیان‌های ارتباطی و شناختی ساختار معنای فیلم نزد تماشاگر، تفاوت میان فیلم داستانی و مستند، نقش منطق روایی در ادراک فیلم، بازنمایی ذهنی فضای فیلمی، نقش بیان و خود ارجاعی در متون فیلمی و تلویزیونی و جایگاه زبان شناختی نمای مربوطه به زاویه دید.

کتاب از لحاظ زمانی از اواسط دهه ۶۰ میلادی با آرای کسانی مانند کریستین متر باعبارت مشهور «فهم اینکه فیلم چگونه فهمیده می‌شود» شروع و تا زمان کنونی را شامل می‌گردد. این کتاب از سه بخش تشکیل شده است: ۱- مطالعات مبنی بر زبان‌شناسی متأثر از چامسکی ۲- نظریه صراحت (asophisticated) در بیان فیلم و تلویزیون ۳- نظریه مبنی بر چگونگی کاربرد نشانه‌ها نزد کاربران (Pragmatics).

○ پس از نظریه، بازسازی پژوهش‌های سینمایی

○ ویراستاران: دیوید بردول، نول کارول

○ دانشگاه ویسکانسین، ویسکانسین، ۱۹۹۶

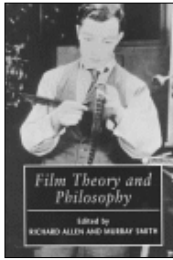
پژوهش‌های دانشگاهی فیلم از دهه ۱۹۷۰ تحت استیلای مارکس‌گرایی ساختارگرا، نظریه‌های فرهنگی گوناگون و اندیشه‌های روانکاوانه فروید و لاکان بوده است. دیوید بردول و نول کارول تمامی صداهای معارض خویش را در پژوهش‌های سینمایی با کتاب «پس از نظریه» ساکت کرده‌اند. «پس از نظریه» روش‌های تازه‌ای برای درک فیلم عرضه می‌کند. دانشگاهیانی که می‌خواهند درباره سینما بنویسند، از روش‌های تاریخی، فلسفی، روانکاوی و فمینیست (Feminist) استفاده می‌کنند تا به پرسش‌های اساسی از این قبیل پاسخ دهند: برای تماشاگر فیلم چه اتفاقی می‌افتد وقتی که فیلم تماشا می‌کند؟ فیلمسازان چگونه دستورعمل‌های فیلمسازی را به کار می‌برند؟ فیلم‌ها به چه طریقی توهم را خلق می‌کنند؟ فیلم، چگونه عاطفه را برمی‌انگیزد؟ بردول و کارول به گونه‌ای کتاب را تهیه کرده‌اند که نه فقط دانشگاهیان، بلکه افراد غیرمتخصص در فیلم نیز بتوانند از آن استفاده کنند تا گستره‌ی عقاید و اندیشه‌ها در مورد موضوع‌هایی را که در پژوهش‌های سینمایی بررسی می‌شود، آگاهی یابند. این کتاب، سرشار از مقالات برانگیزاننده‌ای است که برای نخستین بار به چاپ می‌رسد. در واقع کتاب «پس از نظریه» متعهد است که تعریف مجددی از پژوهش‌های سینمایی عرضه کند.

○ نشانه‌های قابل مشاهده

○ فردریک جیمسون

○ انتشارات راتلیج، لندن و نیویورک، ۱۹۹۲

این کتاب، مجموعه‌ای از مقالات جیمسون است که با مقاله بسیار تحسین‌شده‌ی او، «شی‌سازی و آرمانشهر توده‌ای» آغاز می‌شود. جیمسون توان نقادی - آرمانشهری فیلم در فرهنگ کالازده‌ی ما را زیر سؤال می‌برد، فرهنگی که محل نزاره رو به تزایدی میان ارزش، گرایش و مفهوم قدرت در مقابل چشمان ماست. او پدیده‌ی سیاست، طبقه، حکایات تمثیلی، واقع‌گرایی جادویی و تاریخ را در فیلم‌های دیوا، تالو، بعدازظهر نحس و آثار هیچ‌کاک و دیگران بررسی می‌کند. جیمسون، دیالکتیک واقع‌گرایی، مدرنیسم و پست‌مدرنیسم به خصوص تا جایی که به فیلم مربوط است را مورد ملاحظه خویش قرار داده و در یک مقاله اساسی و ترکیبی در نیمه دوم کتاب، مفهوم فیلمی بودن را با فرهنگ‌های دیگر، سنن ادبی و توسعه‌یافتگی پیوند می‌دهد.

○ نظریه فیلم و فلسفه

○ ویراستاران: ریچارد آن، مورای اسمیت

○ دانشگاه آکسفورد، نیویورک، ۱۹۹۷.

در بین فلاسفه اروپایی، همزمان با مفاهیم برگرفته، بحث و فحوص‌هایی پیرامون نقادی و نظریه فیلم به طور ضمنی شکل گرفته و کمابیش مراوداتی را میان فلسفه تحلیلی و پژوهش‌های سینمایی شکل بخشیده است. توجه استادان دانشگاهی سینما، با افول رویکردهای نشانه‌شناسی و روانکاوی، به سمت سایر منابع مانند نظریه‌ی شناخت و فلسفه تحلیلی معطوف گشت. در این کتاب، نیروی رو به تزاید چنین تحولی عرضه شده است. از مقایسه‌ی مقالات جدید و پدیده‌ی آن چنین برمی‌آید که هم استادان دانشگاهی و هم فلاسفه در این نکته با یکدیگر مشترک‌اند که تحقیق مفهومی، سازگاری منطقی و توضیح مباحث، فلسفه تحلیلی را هویت می‌دهد.

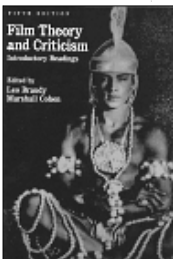
نخستین بخش کتاب درباره ماهیت بازنمایی سینماست و بخش دوم، تأملی دوباره بر مفاهیمی مانند تألیف و التفات در خصوص ادراک فاهمه ما از این فیلم‌هاست. سومین و چهارمین بخش کتاب، به ترتیب، ایدئولوژی و زیبایی‌شناسی را مورد مذاقه قرار می‌دهد و بالاخره، بخش نهایی، ماهیت و جایگاه عاطفه را نزد تماشاگر فیلم بررسی می‌کند و آن را با پرسش‌های گوناگون از موسیقی، تألیف، گونه فیلم، کمدی، فمینیسم، زیبایی‌شناسی و سیاست در فیلم‌های رنگین‌پوستان همراه می‌سازد. این رشته مباحث مطرح شده، بیشتر، نمایشی از تنوعات ضروری در میان اندیشمندان است و کمتر به ارائه‌ی خط فکری یک اندیشه خاص مربوط می‌شود.

○ فیلم و نقادی

○ ویراستاران: لئو برودی، مارشال هن

○ انتشارات دانشگاه آکسفورد، ۱۹۹۸

این کتاب، ویراسته‌ای گسترش یافته و روزآمد شده‌ای از کتاب پیش‌درآمدی بر زیبایی‌شناسی فیلم است. علاوه بر این، خلاصه‌ای از نوشته‌های اختصاصی آیزنشتاین، پودوفکین، بازن، بارت، متروسونتاگ درباره‌ی نظریه فیلم، به این ویراسته افزوده شده است. همچنین، قطعاتی از مباحث همیشگی درباره موضوعاتی مانند نظریه مؤلف، روایت، گونه‌ی فیلم در کنار مطالب متعددی از مسائل مهم معاصر در روانکاوی، فمینیسم، تلویزیون و تأثیر فرهنگی سینما مطرح شده است.

○ فرافکنی توهم: تماشاگری فیلم و تأثیر واقعیت

○ ریچارد آلن، دانشگاه کمبریج، کمبریج، ۱۹۹۷

فیلم به عنوان یک‌گونه توهم، تجربه زیبایی‌شناختی گریزناپذیر و شیوه‌ای است که کاملاً مشابه خواب و روایست. ریچارد آلن در این کتاب، مفهوم توهم و ارتباط آن را با تخیل در تجربه بازنمایی دیداری بررسی می‌کند. تبیین او با پیش‌زمینه‌ی نقادی تحلیلی از نظریه فیلم معاصر هماهنگ است. آلن، بسیاری از نظریات معاصر را که دلالت تأثیر واقعیت را اهمیت می‌دهند، دقیقاً ناقص می‌داند زیرا که بر عدم اعتبار درک فلسفی از نسبت میان ذهن، بازنمایی و واقعیت مبتنی هستند.

- ماشین زمان ژیل دلوز
- دیوید ان. رادوویک
- انتشارات دانشگاه دوک، دورهام و لندن، ۱۹۹۷

محققان امریکایی از نظریات ژیل دلوز، یکی از فلاسفه نخبه فرانسوی قرن بیستم، پیرامون تئوری سینما کاملاً غفلت ورزیده‌اند. دیوید ان. رادوویک به منظور پر کردن چنین خلایی، نخستین کتاب قابل درک همگان را از میان آثار دلوز درباره‌ی فیلم و تصویر، مهیا کرده است و در خلال این کتاب، دو کتاب دیگر دلوز درباره سینما، حرکت - تصویر و زمان - تصویر را در گستره‌ی نظریه فرانسوی فرهنگ طی دهه‌های ۶۰ و ۷۰ بررسی می‌کند تا منطق نظریات دلوز و ارتباط آنها را با فلسفه دشوار اما متفاوت او بیان کند.

- تصاویر پرهیزگاری در فیلم مردم‌پسند
- جوزف کاپفر
- انتشارات: وست ویو، بولدر، ۱۹۹۹

جوزف کاپفر، به دور از تعامل میان نقادی فیلم و نگرش فلسفی به موضوع پرهیزگاری، معتقد است که فیلم‌های داستانی، بازتاب اخلاقی صریحی است، اما ما از طریق به کار گرفتن ملاحظات روایی یا امور صرفاً سینمایی، حقایق اخلاقی مهم پیرامون مردم و رفتارشان را در فیلم‌های مردم‌پسند، نادیده می‌گیریم. کویفر با بررسی ژرف فیلم‌های روز گروندهوگ، قایق آفریکن کوین Parenthood، راب روی، فرّش، آرواره‌ها و بیگانگان، مفهوم ضدکلاسیک خویش از پرهیزگاری و آلودگی را برای جست و جو پیرامون ارزش پرهیزگاری در پیش‌زمینه‌ی اجتماعی به کار می‌بندد.

- بازآفرینی پژوهش‌های سینمایی
- ویراستاران: کریستین کلدهیل، لیندا ویلیامز
- انتشارات آرنولد، ۲۰۰۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

این کتاب، پیش‌درآمدی جامع درباره پژوهش‌های سینمایی در شرایط متغیر است؛ که گروهی از دانشگاهیان سرشناس به منظور ارزیابی موضوع‌های اساسی برای دانشجویان امروزی نوشته‌اند. در این کتاب تأثیر فیلم بر توسعه اجتماعی، فرهنگی و تکنولوژیک کنونی بررسی شده و بازآفرینی پژوهش‌های سینمایی در قلمروی بیرون از سینما، با اندیشه‌های جویای بحث و فحص، ارائه گردیده است.

- راهنمای آکسفورد پژوهش‌های سینمایی
- ویراستاران: جان هیل، پاملا چرچ گیسون
- انتشارات آکسفورد، آکسفورد، ۱۹۹۸

مجلدی انتقادی از نظریات، مباحثات و رویکردهای پژوهش سینمایی که توسط متخصصان بین‌المللی تهیه شده است و در یک بررسی جامع، رویکردهای مهم و مدون، مفاهیم اساسی و روش‌های به کار رفته در تحلیل فیلم‌ها تبیین شده است. علاوه بر آن، بحثی انتقادی از حوزه‌های اصلی و موضوع‌های مهم پژوهش‌های سینمایی مورد ارزیابی قرار گرفته است.